

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvzemati nedelje in praznike. — Inserati do 80 petit vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati petit vrst a Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25.— Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
L J U B L J A N A , Knafjeva ulica štev. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon st. 65. podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon st. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Postna hranilnica v Ljubljani st. 10.351

Pomembni sklepi na Bledu:

Nov dokument dobre volje Male antante

Zaključni komunikate blejske konference stalnega sveta Male antante je nov dokaz miroljubnosti držav Male antante in važen prispevek k pomirjenju Evrope

BLED, 24. avg. r. Kakor smo že na kratko poročali, je bilo zasedanje stalnega sveta Male antante včeraj zaključeno. Ob zaključku je bil objavljen z napetostjo pričakovani uradni komunikat o sprejetih sklepih. Komunikat se glasi:

Stalni svet Male antante se je sestal na rednem zasedanju na Bledu v dneh 21. in 22. avgusta 1938 pod predsedstvom g. dr. Milana Stojadinovića, predsednika jugoslovenske vlade in zunanjega ministra kraljevine Jugoslavije, ki bo od tega zasedanja dalje in za tekoče leto predsednik stalnega sveta. Češkoslovaška je bila zastopana po g. dr. Kamili Krofti, zunanjem ministru. Rumunija pa po Nikolaju Cenemu, njenem zunanjem ministru.

Spoštni položaj in solunski sporazum

1. Ministri so podrobno proučili spoštni položaj in vsa vprašanja zunanjih politik, ki se še posebej tečijo držav Male antante. Pri tej proučitvi so z zadovoljstvom ugotovili obstoj nekaterih ugodnih pojavorov in so izrazili nado, da bodo še naprej pospeševani in ojačani s potrežljivim in stalnim naporom vseh zaинтересiranih držav. Obenem so podprtali globoko pravljnost držav Male antante in politiki miru in sprave ter so izrazili svojo odločno vlogo, da hočejo ostati zvesti tej politiki.

Stalni svet je prepravičen pristas miroljubnih metod, češta Balkanski zvezni v Bolgariji zaradi posrečene zaključitve solunskih sporazumov, s katerimi so te države ne le potrdile novo dobo sloge, konolidacije in napredka na Balkanu temveč so obenem doprinesle najdragocenejši doprinos k skupnemu delu za spoštni mir.

Pogajanja z Madžarsko se bodo nadaljevala

2. Stalni svet je z zadovoljstvom ugotovil da je bilo mogoče v pogajanjih, ki so se že leto dni vodila z Madžarsko, doseći sporazume, ki pomenijo medsebojno odpoved sleherni uporabi sile med Madžarsko in državami Male antante ter priznanje enakopravnosti Madžarske v oboroženju.

Ker niso bila doslej še rešena v teku razgovorov nekatera druga vprašanja, da bi bil možen razvoj odnosov dobrega sosedstva med Madžarsko in tremi državami Male antante, objava teh sporazumov še ni bila mogoča, vendar pa so se države Male antante in Madžarska sporazumele, da bo istočasno na Bledu po stalnem svetu Male antante in v Budimpešti po madžarski vladi objavljen enako se glaseti komunikat, ki ugotavlja sedanje stanje medsebojnih pogajanj.

Ko si Stalni svet čestita k važnim že doseženim rezultatom, izraža obenem željo, da tudi popoln sporazum ne bo mogel izostati, upoštevajoč duha medsebojnega razumevanja, ki računa ne le z interesu v poštevih prihajajočih držav, temveč tudi onih v vsem podunavskem bazenu.

Za sodelovanje z Društvom narodov

3. Stalni svet se v polni meri zaveda, da ne more Društvo narodov v svojem sed-

Skupna izjava Male antante in Madžarske

Sledi ob 18 je bil na Bledu in hkrati v Budimpešti objavljen naslednji skupni komunikat stalnega sveta Male antante in madžarske vlade o sporazumu med njima:

Pogajanja, ki so se prilegači lani med Madžarsko in eni, ter Rumunijo, Jugoslavijo in Češkoslovaško na drugi strani so bila osnovana na skupni želji, da se odstranijo elementi, ki so po svoji prirodi morali onesmogociti razvoj dobrih sosedstvenih odnosov med Madžarsko in temi tremi državami. Ta pogajanja so omogočila, da so se dosegli preliminarni sporazumi, ki predstavljajo s strani omenjenih treh držav priznanje madžarske enakopravnosti v oboroženju in recipročno odgovodno uporabljanju.

Izjava čsl. zun. ministra dr. Krofte

BLED, 24. avg. e. Češkoslovaški zunanj minister dr. Kamilo Krofta je dal dopisniku beograjskega »Vremena« daljšo izjavilo, v kateri pravi med drugim:

To pot je dal Bledu svoje ime značajnemu dokumentu politične in moralne važnosti. T: razgovori so imeli obeležje priručnosti in so pokazali edinstven Male antante. Jaz sem neizrečno zadovoljen s sporazumom in doseženimi rezultati in želim poudariti svojo radost zaradi priručnosti, s katero smo se razgovarjali, dajoč vsem popoln dokaz edinstva našega mišljenja, solidarnosti naših držav, ki je tudi to pot prito-

njen položaj povsem odgovarjati nalogam, ki so mu bile zapbrane od avtorjev pakta. Vendar pa so države Male antante soglasne v svoji želji, da sodelujejo z želeno ustanovo in da jih v okviru obstoječih možnosti nudijo svojo pomoč.

Ker bo mandat Rumunije kot članice sveta Društva narodov iztekel v septembru tega leta, bo nalogo zastopanja Male antante v svetu DN po že določenem redu prevzela Jugoslavija.

Glede raznih vprašanj, ki so postavljena na dnevnih red blžnjega zasedanja skupštine DN, so trije ministri sklenili, da bodo delegacije njihovih držav, kakor doslej, tudi v bodoče vzdrževali stalne in direktne medsebojne stike, da se sporazumejo v vsakem trenutku glede skupnega stališča.

4. Stalni svet z zadovoljstvom ugotavlja, da je razprava na zadnjem zasedanju DN v Zvezni od 9. do 14. maja 1938 v vprašanju o posledicah sedanjega položaja v Abensiji, ki ga je sprožila britanska vlada, potekla tako, da je bila mogoča spoštna rešitev problema, ki je bil eden izmed vzrokov obstoječega neugodja v Evropi. Navedena rešitev more samo močno prispetati k delu sprave in pomirjenja, ki predstavlja eno izmed najbolj nujnih potreb in ki so države Male antante vselej najbolj zvesto zastopale.

Stalni svet Male antante se pridružuje izjavam, ki jih je zastopnik Rumunije podal v teku navedene razprave, poudarjajoč, da je v tej razpravi od držav Male antante zastopana politika v celoti odobrena od stalnega sveta Male antante.

Dunavsko vprašanje

5. Stalni svet je v glavnih obrisih proučil tudi vprašanje Dunava. Sklenil je, da se bodo tehnični strokovnjaki treh vlad v kratkem sestali v Beogradu, da proučijo vprašanje v vseh njegovih podrobnostih, slediti pri tem želji stalnega sveta, da bi prisko do skupnega sporazuma glede rešitev, ki bi mogle še v napred dopuščati sodelovanje z interesiranimi državami.

6. Stalni svet se enkrat poudarja važnost dela gospodarskega sveta Male antante, ki je namenjeno poglobljenemu razvoju trgovskih odnosov med državami Male antante. Vse tri vlade se v polni meri zavedajo potrebe največjega povečanja trgovskih izmenjav med tremi državami. V ta namen bodo podprtje sleherni ukrep, ki jim je predložen.

Prihodnje zasedanje v septembru v Ženevi

7. Prihodnje zasedanje stalnega sveta Male antante bo v septembru v Ženevi ob prilikl 19. zasedanja skupštine Društva narodov.

Prvo jugoslovensko veleposlaništvo

Ob prilikl razgovorov predsednika vlaže dr. Stojadinovića in rumunskega zunanjega ministra Petresa Comennea je bilo sklenjeno, da se na osnovi že prej izmenjnih stališč poslaništv v Bukarešti in Beogradu povisata v ambasadu.

Jugoslovensko veleposlaništvo

Nova ambasada bo načrtovana v Ženevi ob prilikl 19. zasedanja skupštine Društva narodov.

Skupna izjava Male antante in Madžarske

nja sile za ureditev vseh vprašanj med Madžarsko in temi državami.

Za časa pogajanj, ki so se vršila pred ostvaritvijo teh sporazumov, so se vsestransko v blagohotno proučila vse vprašanja, katerih ureditev bi mogla povoljno vplivati na odnosove med poduravskimi državami. Vpoštev so bile vzete tudi deklaracije, s katerimi bi se določili stališča zgornj omenjenih držav glede na ta vprašanja, toda deklaracije se niso mogle še formulariti v svoji definitivni obliki.

Nadejati se je, da bodo pogajanja o teh vprašanjih, ko bodo težave premagane, uspešno dovedena do zaključka in da bodo doseženi sporazumi ter deklaracije istočasno objavljeni.

Izjava čsl. zun. ministra dr. Krofte

do prisrnega in zgodovinskega izraza. Glavna stvar v današnjih dneh je mir, toda ne samo, da se doprinese k delu miru, temveč mora tudi vsak s svoje strani doprnesti, da se mir reši in da je njegov doprinos v onem kotu, kjer se nahaja, tak, da mir ne bo samo eksaltiran, temveč, kolikor je to odvisno od tega dela države in od tega poedinca, da bo stalno rešen in ohranjen. Češkoslovaška veruje v mir in upa, da bo mir ohranjen. Vložila bo vse svoje napore, da bo mir ohranjen in upa, da bodo njeni naporji upoštevani od vseh strani. To ni samo neka želja za mir tem-

več je tudi v smislu volje Češkoslovaške, da ohrani mir in da se dela z vsemi močmi za mir. Češkoslovaška prehaja skozi velike težave in vsemu svetu kaže svojo od-

ločnost, da ohrani mir. Veruje v mir. Veruje, da se bo mir ohranil in če se bo strogo gledalo na mir, bo tudi v drugih stvari dosezen sporazum.

Silen odmev po svetu

Stališče Madžarov

BUDIMPESTA, 24. avg. z. Vsi današnji listi na prvem mestu objavljajo skupno izjava Male antante in Madžarske po dosegrenem začasnom sporazumu glede ureditev medsebojnih odnosov. Listi dodačajo kratke komentarje, v katerih naglašajo, da je Madžarski s tem priznana populacija enakopravnost v oboroženju. Povojno razlikovanje med pravicanimi državami oborožitve je bilo že tako zastarel, da je moralno samo po sebi izginiti. Kljub temu predstavlja ta sporazum dobro voljo. Ostala pa je še celo vrsta drugih spornih vprašanj, tako da pomeni blejski sporazum le neke vrste »gentlemen's agreement«, dočim je splošno izboljšanje odnosov med Madžarsko in Malo antanto odvisno od duha, v katerem bodo države Male antante odslej obravnavale vprašanje madžarskih narodnih manjšin.

V Italiji zadovoljni

RIM, 24. avg. AA. Tukaj je zastopnik Rumunije podal v teku navedene razprave, poudarjajoč, da je v tej razpravi od držav Male antante zastopana politika v celoti odobrena od stalnega sveta Male antante.

Politika nevmešavanja v zagati

Deljena mnenja o odgovoru generala Franca — Pred novimi pogajanji

London, 24. avgusta. AA. Reuter: Največji člani odbora za nevmešavanje se strinjajo, da je treba na nekak način začeti z umikom protovoljcev iz Spanije. Lord Plymouth je po razgovoru z lordom Halifaxom in nekaterimi člani odbora sklenil storiti nekaj neuradnih korakov, ki naj pospešijo rešitev tega vprašanja. Lord Plymouth je ugotovil, da sta stališča Francije in Anglike popolnoma enaki. Italijanski in nemški zastopniki izjavljajo, da je načrt dober in da so tudi pripravljeni na njegovo izvedbo.

Na splošno vzeto pa sestanki predsednika odbora za nevmešavanje niso dosegli nič koristili. Sire se mnene o direktnem stiku med generalom Francem in lordom Plymouthom. Lord Plymouth se tudi ne more pogajati s posameznimi vladami mimo odbora za nevmešavanje. Poudarjajo pa, da bo lord Plymouth opozoril na razlike med odgovorom generala Franca z 18. novembra lanskoga leta in sedanjim njegovim odgovorom in bo predlagal, da naj se v tem smislu izvede korak pri generalu Francu.

London, 24. avgusta. h. Lord Plymouth je imel dolge razgovore z ruskim poslankom Majskim, nato pa s francoskim in

nemškim odpravnikom poslov, nakar je sprejel še portugalskega poslanika. Poldneje je obširno poročal zunanjemu ministru lordu Halifaxu. Pri dosegrenih razgovorih se je lord Plymouth omelil predvsem na zastopnike onih držav, katerih sodba o odgovoru generala Franca utegne biti odločilnega pomena za nadaljnji razvoj politike nevmešavanja.

Dosedanj razgovori so pokazali, da Francija in Rusija odločno odklanjata Francove protipredloga in vztraja na izvedbi angleškega načrta, dočim Italija, Nemčija in Portugalska zagovarjajo pogajanja z generalom Francom v vrhnu kompromisne rešitve.

Rusija zahteva razčlenitev

Lord Plymouth je imel danes dolg razgovor z ruskim poslankom Majskim, ki je obvestil predsednika londonskega odbora, da pomeni početje generala Franca in Italije očitno izigravanje politike nevmešavanja, ki se ne sme več tripeti. Rusija je pripravljena sodelovati pri vsaki akciji, ki stremi po pravici rešiti spanškega problema in bo podprt pripravljajočim se sestankom v Španiji brez pogojno razčlenitve.

Poplave na Poljskem

VARŠAVA, 24. avg. AA. Zaradi silnega deževja, ki traja že več dni v južni Poljski, prihajajo vznemirljive vesti o poplavah v raznih vasih in mestih. Vse reke so že dosegle maksimum in ponekod so že moralni ustaviti ves promet. Pri Skalcu je voda zalašča več hiš in so moralni vse prebivalstvo izseliti iz mesta. Nevarnost poplav narašča.

Poraz v Brooklynu

BROOKLYN, 24. avg. AA. DNB: Na včerajnjih teniških tekmeh za prvenstvo Amerike je ameriški par Badid, Guercy premagal jugoslovenski par Punčec, Kuljukovič s 6:2, 10:8 in 8:6. Poraz Jugoslovjanov je splošno preseenetil gledalce.

Stavka pečarskih pomočnikov

Ljubljana, 24. avgusta

Danes so začeli stavkati pečarski pomočniki v Ljubljani, okolični in Mengšu.

Medzid obeganje gibanja v pečarski stroki traja že delj časa in kazalo je, da se bo spor mirno poravnal, vendar na prvi uradni obravnavi,

ki je bila nedavno na magistratu, delodajalski zastopniki niso kazali, da jim ni za sporazum.

Včeraj je bila druga uradna obravnavna,

Malaria na Barju in Vrhniku

Primeri maličnih obolenj so se jeli zadnje čase možnosti.

Ljubljana, 24. avgusta
Do vojne je bila malačija v naših krajih skoraj neznamna. Pojavljali so se le redki primeri obolenj, zato nismo videli v malačiji posebne nevarnosti. Vendar malačija ni bila neznamna niti v neposredni ljubljanski okolici, čeprav naše mesto slovi že dolgo, da je na visoki zdravstveni stopnji. Malačična obolenja so se pojavljala v umobolnicah na Studencu, v Polju in tudi na Barju.

Šele po vojni so postala malačična obolenja pogostejša v naših krajih, a n. le v bližini mesta. Toda malačija je mučila predvsem ljudi, ki so bili živeli nekaj časa v južnih krajih. Menda sploh ni bilo ugotovljeno primera, da bi kdo obolen za malačijo v naših krajih, ne da bi se prej okužil v južnih krajih.

Kakor znano, infekcija prenaša posebna vrsta komarjev, anofelov ali moskito, ki živi tudi v naših krajih. Tudi na Barju so ga odkrili že pred vojno. Toda doslej je bil prenašalec bolezni reskođiv, čeprav bi nepoučeni ljudje mislili, da se pojavlja malačija povsod tam, kjer živi anofel.

Anofel je sam prenašalec bolezniških klic. Dokler sam komar ni okužen, ne more prenašati bolezni. Ker pri nas ni bilo malačičnih bovinok, komar doslej ni prenašal nevarne bolezni. Bolezniške klice (sporozi), ki povzročajo malačijo, se v slovenskem telesu ne razmnožujejo, so ne spolne. Do oplođitve pa prid, šele v komarjem telesu. Komar pride in vsega s krvjo bolnega človeka tudi bolzniške klice. Ko se v komarju paraziti razmnožijo, čakajo na ugodno priliko, da pri komarjevem vbrodu pridejo s komarjevo slinavko med človeško kri.

Barje je vpravilo idealno leglo za komarje. Če se bo razširila malačija na njem, preti resna nevarnost tudi sami

Ljubljani in nevarne bolezni ne bomo mogli tako kmalu zatreći. Morda je zdaj že čas, da strokovnjaki ter zdravniki napomenejo, da je odvrajetje nevarnosti.

Da pa upravičeno govorimo o nevarnosti, prizajo strelinski primeri malačičnih obolenj zadnje čase na Vrhniku in v barjanskem vasišču, n. pr. v Šmiji gorič, Bevkah in Blatni Brezovici. Projekcije čase so se tudi v tudi krajih pojavljali primeri malačičnih obolenj, toda malačijo so imeli le ljudje, ki so jo dobili v južnih krajih, predvsem rante, ki so si učili vojaški rok v malačičnih krajih. Ti primeri so pa bili redki in ni bilo resne nevarnosti, da bi se malačija razširila, to se pravi da bi jo začeli prenašati komarji na ljudi, ki se okužili v malačičnih krajih.

Letos je na Vrhniku ved ljudi iz južnih krajov: številni med njimi so oboleni za malačijo, čemur pa ni nihče posvetoval posebne pozornosti, ker so imeli malačijo že prej in se jim je samo ponovila. Posebno pozornost pa nedvomno zaslubi, da so začeli obolevati tudi domačini, ki niso bili nikdar v malačičnih krajih ter so se ne okužili doma. To pomeni, da je anofel postal nevaren tudi na Barju, če moramo posvetiti vso pozornost zdravstvene oblasti. Primeri obolenj sicer doslej niso bili tako številni, da bi bilo apravičeno razburjanje zaradi njih in da bi se morali začeti pristevati Vrhniku med nevarne malačične kraje ter da bi se je ljudje morali izogibati. Nevarnost je pa v tem, da bi se malačija razširila v večji obsegu, ne da bi jo začeli zatirati ob prenosu času.

Vsekakor je potrebno ukreniti vse potrebitno, dokler je še čas, da ne bo postal Barje, ki mu v gospodarskem pogledu obetaemo lepo bodočnost — nevarno malačično ozemlje.

Ljudje na zatožni klopi

Kazniva dejanja zoper javno moralo — Zagotek požara na Vačah

Ljubljana, 24. avgusta
V zadnjem času se je moralno nekaj obtožencev zagovarjati pred malim senatom in pred sodnikom poindencem okrožnega sodišča zaradi kaznivih dejanj zoper javno moralo. Neki starejši Ljubljanci se je preprečil nad delikto, ki ni bila še 13 let star in j. bil strogo obsojen, neki trgovci iz ljubljanske okolice, ki bili obtoženi zaradi posilstva svoje bivše nameščenke in je bil oproščen, več obtožencev se je moral zagovarjati zaradi nečistočanja z otroci. Priznati je treba, da je naš kazenski zakon glede dejanj zoper javno moralo dokaj strog, vendar bi bil potreben sprememb. Predvsem bi bilo potrebno, da bi v paragrafih poglavja o kaznivih dejanjih zoper javno moralo odpadla v nekaterih paragrafih pripomba, da se začne kaznivo dejanje preganjati samo na predlog, če ni bilo storjeno javno.

Javno storjena kazniva dejanja zoper moralo so redka. Stari pohotnezi, ki so ozemljeni in imajo kopico otrok, ne gredo nečistočati z mladoletnicami na javem prostoru. Taka kazniva dejanja se vedno dogajajo nevino. Ako pride delikt na dan, kar se skoraj vedno zgodi, ker otrok prej ali slegi pove, kaj se je z njim zgodilo, se te vrste zločinci na vs. krijejo pri zadevajo, da zločin ne pride na uho državnega tožilca. Vse so pripravljeni žrtvovati, da starši ne predlagajo kazenskega pregona. Te vrste zločinci imajo pri takem prizadevanju navadno srečo, kajti starši ali sorodniki tudi ne obesajo radi takih zadev na veliki zvon. Zadeva se potrati, staršice ostane nezakonovan. Zaradi tega bi bilo potrebno, da bi se prav vse kazniva dejanja zoper javno moralo preganjala po službeni dolžnosti.

Eina izmed razprav po paragrafih za dejanja zoper javno moralo pa daje povod za razmišljanje o morali posebne vrste nadobudnih deklet.

Nekemu obtožencu je grozila kazenski strošek zapora, ker ga je doraso dekle ovadio, da je izvršil posilstvo nad njim, grozil ovdajalcij z arretacijo zaradi nepravilnosti, ki jih je dekle zagrešilo, ko je bilo pri obtožencu v službi. Pa so se javile priče, ki so izpovedale, da je

DOKAZAL JE, DA JE SPAL

Dne 13. marca je ponocni začelo gojeti gospodarsko poslopje posestnika Jožefa Klinca na Vačah. Počas se je hitro razširil, ker je pihal močan veter. Pogorelo je tudi Klinčeva hiša ter sosedna poslopja, in sicer hiša župne cerkve, hiša poslovnika Alojza Indolfa in sušilnika Jakoba Končarja. Škode je bilo za okrog 100.000 dinarjev.

Posestnik Jožef Klinč je bil osumljen, da je sam zanetil požar. Vedel se je sumljivo pri požaru, njegova poslopja so bila skrajno zanemarjena zadolžen je bil za okrog 70.000 din.

Pred sodnikji je zanikal krivdo, kajti v preiskavi in je privelen priče, ki so potrdile, da je usodno noč spal doma in ni mogel biti požigalec. Sodišče ga je zaradi pomanjkanja dokazov o krivdi oprostilo.

PO PRESTANI KAZNI V BEGUNJE

Bivša natačarica Hrdvika Vodnik je zopet sedela na zatožni klopi, na kateri je že sedela večkrat zaradi tatvin v vlakuganjem. Sred maja je v družbi svoje sumljive priateljice Stefanie Catar okradla Vladimira Š. Čatarje policije se vedno iste s tiralico. Hrdviko so pa kmalu prijeti. Priznala je, da je izmaknila fantu 1700 din, fant pa je trdil, da mu je zmajnilo 2000 din, a je dopustil možnost, da je bilo v denarnici samo 1700 din.

Obožnica je Hrdvika, obtožila tudi zaradi vlakuganja. Obsojena je bila že dvakrat na paragrafu, ki kaznuje potepanje in delomrnost. To pot se ji seveda tudi ni posrečilo dokazati, da je bila v službi in si pošteno služila vsakdanji kruh. Za tatvino v vlakuganjem so ji sodniki prisodili 7 mesecov strogega zapora, po prestani kazni jo bodo pa oddali v žensko prisilno delavnico v Begunjah. Samo kaznijo je bila zadovoljena, razburila se je pa zaradi odločbe sodišča glede odaje v prisilno delavnico.

tivnejšega skladatelja zborovske literaturе ne samo Slovencev, temveč vseh Jugoslovjanov.

Ko polaga naš abor skromen vesel pred spomenik našega bivšega pokojnega predsednika, se v imenu vseh zahvaljujem njemu na neumorno delo in pomen, ki nam je nudil kot tovariš in predsednik in posvet vse vas, da skupaj s manj zaklekte našemu ljubemu Emilio trikratni.

S L A V A !

Vsi udelešenci so zaklaci pokojniku trikratni »slava« in nato je abor zapel Adamčev »Hribi še bell so, rože še ne ceto, kmal' bo pomlad prilis, rože so skilacata tako galjivo, da so bile oti pevec v pevki, ter vseh navadnih soline. Naj nješčev abor tudi v prihodnosti vstreja v tradiciji lepe pesmi, ki mu jo je začrtał sam. V čast pa služi zboru, da je tako lepo prispomin svoga dusevnega oceta. Včen mu spomin!

Z. P.

Izseljenci prihajajo in odhajajo

Ljubljana 24. avgusta

V letošnji sezoni nas je obiskalo več skupin izseljencev, kar je vsekakor razveseljivo, saj je dokaz, da naši ljudje ne pozabljajo domovine, čeprav jih ima pogosto pozabi.

Obiskom naših izseljencev bi

moral posvetiti mnogo več pozornost in ne le, da bi jim nudili gostoljubnost, bi nas moral predvsem skrbeti, da bi ob takšnih prilikah bilo utrdil vezi med njimi in domovino. V ta namen pa niso dovoljele sprejemni in poslavljani na kolodvor. Nekoliko greši tudi časopisje, ker iz izseljencih ne piše mnogo. Slovencev nas je tako malo, da bi morali imeti najpopolnejšo evidenco o slhernem našem človeku, ki živi v tujini, da bi vodili o njegovih usodih vedno račune. Zato bi nam morali biti obiski naših izseljencev pravi prazniki, ki bi morali seveda najti v časopisu primeren odmet.

Včeraj dopoldne je prispolil v Ljubljano 140 naših izseljencev, rudarjev z družinskim članom, zaposlenih v Franciji, po večini v departementu Moselle. Prišli so prav za prav, nenaščedno, ker bi po prvotnem sporazili moral prispeti še danes dopoldne. Po naključju se je na Jesenicah sestjal z njimi tajnik ministristva za socialno politiko J. Švajger ter jih je spremljal v Ljubljano. Na ljubljanskem kolodvoru jih je pozdravil izseljenski nadzornik g. Fink. Domu bodo ostali približno 3 tedne. Za obisk bodo porabil redni letni dopus. Iz Ljubljane so se odpeljali v svoje rodne kraje. Največ jih je iz rudarskih revirjev in v Dolenjskem.

Snoši ob 23.30 so se pa pripeljali v Ljubljano otroci naših izseljencev iz Westfalije, otroci, ki po večini še niso videli svoje prave domovine in ki jim je postal občavni jezik nemščina. Ti otroci so živ primjer, kako se izgublja naša kri v tujini. Skupina šteje 40 otrok. Prišli so k nam letovati. Letovanje jim je omogočilo ministrstvo za socialno politiko, ki je dalo v ta namen 50.000 din.

Otroki vodili izseljenski odposlanec Mirko Kranjc. Snoši tako pri prihodu so včeraj v Delavski zbornici. Prenočili so v Akademskem kolegiju. Zajtrkovali so v Delavski zbornici, nakar so odšli na zdravniški pregled v šoleko polikliniko. Po kolon v Delavski zbornici so se odpeljali z Gorčičevim avtobusom v Kraljevo. Tam bodo letovali 20 dni v Domu Franje Tavčarjeve.

Ob 14. se vrata skupina 340 izseljencev, ki so prispolili na obisk 5. avgusta, v Nemčijo. Odpeljajo se s posebnim vlakom proti Jesenicam.

Kongres pravnikov

Ljubljana, 24. avgusta

Letošnji kongres pravnikov bo od 10. do 12. septembra v Novem Sadu. Kongres bo otvoren v soboto 10. septembra ob 10. v svečani dvorani Kulturnega doma. V soboto popoldne in v nedeljo dopoldne bodo delale sekcijske, v nedeljo popoldne bodo zaključiti kongresa pa bodo prečitane kongresne predložene rezolucije. Iste dne pravice udelešenci kongresa več izletov.

Začetek so predvideni izleti v Vukovar in Borovo, preko Fruške gore do Subotice in Palicu, ena skupina udelešencev bi si pa rada ogledala geografski velesjeme.

Prometni minister je dovolil udelešencem kongresa polovčino vozilno. Na temelju kongresne legitimacije kupijo udelešenci na odhodni postaji vozni listek do Novega Sada s polovčino vozilno. Na temelju kongresne legitimacije obrazec K13, ki jo morajo dati potrditi na odhodni postaji. S potrdilom kongresnega odbora o udeležbi na kongresu se lahko kupi vozni listek s 50% popustom za polovčino relacijo in za polovčino stvarno voženje v svrhu izletov in povratka. Vozna olajšava bo večja od 8. do 17. septembra za vse vlačne.

Kongresne spomenike je že pripravljeno in bo dostavljena članom takoj, čim se prijavijo in plačajo članarino. Udelešenci

zaključijo kongresa pa so posvetili

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

začetek kongresa in vseh udelešencev.

Začetek je našem kongresu izkoristil

<p

Sodišče bo odločalo...

kdo bo plačal škodo zaradi razpadajočega zidovja v Ljubljani

Ljubljana, 24. avgusta
Desetletja so trajala regulacijska dela pri Ljubljanci in v njih se je v veliki meri manifestiral razvoj Ljubljane, ki je v resnici nečistoči zvezan z regulacijo Ljubljane. Zdaj so v glavnem končana velika dela, a zelo še motijo celotno sliko ureditve neurejene brezine pri Šentjakobskem mostu. Prav posebno žalostno sliko pa nudijo razpadajoči obrežni betonski zidovi, ki so bili zbetonirani šele pred leti. Marsikdo se upravljajo čudi, zakaj razpadajo zidovje že zdaj, ko smo komaj začeli govoriti, da so regulacijska dela končana.

ALI SE VEĆ NIHČE NE ZANIMA...?

Ze nekaj let opazujejo mestčani, kako iglovača z obrežno zidovje ob Krakovskem, Gallusovem in Grudnovem nabrežju; nekaj časa so se čudili neprestanemu vrtjanju po tem zidovju, ki so iz njega izsekali betonske plošče, sčasom so se pa spriznili tudi s tem. Zadnje čase se pa zdi, da se več nihče ne zanima za usodo nesrečnega zidovja; delavci in komisije ne hodijo več okrog njega, plevev delajo bolj bujno prerašča nabrežje, zidovje pa dobiha žalhtno patino občudovanja vrednih razvalin.

ZACELO SE JE ZANIMATI SODIŠCE...

Baje pa bodo nabrežja uredili, ko bo pojasnjeno, kaj je prav za prav z obrežnim zidovjem; spregovorilo bo sodišče, ki bo odločalo, kdo bo plačal stroške za popravilo slabega zidovja.

Razumljivo je, da stavni gospodar (t. j. državni erar, mestni občina, banovina in barjanska vodna zadruga) ni zadovoljen z delom, saj je bilo zidovje, kakor rečeno, zbetonirano šele pred leti. Takšnemu mavnemu zidovju navadno prisojamo neomejeno življenjsko dobo. Zato je bilo potrebno raziskati vzroke, zakaj razpada zidovje. Preiskava je bila vsekakor zelo temeljita, saj je trajala nekaj let in je bila pred meseci končana. Pri vsem tem je posebno zanimivo, da je bilo zidovje zbetonirano skoraj ob istem času ob Krakovskem in Grudnovem nabrežju ter pri trimoju in Šentpetrskem mostu, vendar razpada samo beton pri Šentjakobskem mostu.

V NEVARNOSTI NABREŽJE S HIŠAMI VRED

Najprej se je izkazalo ob Gallusovem nabrežju, ko so betonirali rečno dno, da so temelji zidovja neprimerni. Pozneje pa je odpadanje skorje betona pri Šentjakobskem mostu dalo povod, da so začeli preiskovati kvalitete betona. Beton so preiskovali na tehniki v institutu za tehnično-mehaniko. Vzorce betona so izsekali na raznih krajinjih sumljivega zidovja.

Ljudje so posvečali največjo pozornost razpadajočemu zidovju, v splošnem pa niso vedeli, da so bili ob Gallusovem nabrežju zbetonirani pomanjkljivi temelji obrežnega zidovja. Da so ti temelji tako slabii, si je baje treba razlagati s težkočamili, ki so se pojavili pri delu, če je bil izreden dotok vode in huk pritisk terena ter zradi tega niso kopali in betonirali temeljev, dovolj globoko. Zato so baje tudi temelji preozki. Kaj je na stvari, bo najbrž dobro razvidno iz stavbnih zapiskov izza časa teh stavbnih del. Recemo pa lahko le, da bo širša javnost zvedela še zdaj, kakšna velika nevarnost je pretila vsemu nabrežju in celo vrsti hiš zaradi prenikanja terena med betoniranjem obrežnih zidov.

Dovolj zanimivo je pa tudi vprašanje kvalitete betona, že zaradi posebnih okoliščin, ki jih bo menda treba upoštrevati pri presoji. Preiskava betonskih kock, ki so jih izsekali iz zidovja, je zahtevala tudi preiskavo vode, ki se je nabirala v jaških za zidovjem, nadalje voda, ki je pronica skozi zidovje v strugo, in tudi voda iz same struge. To je bilo potrebno, da so lahko ocenili kemični vpliv vode na beton.

Z VODO OKUŽEN BETON

Preiskava betona je pokazala, da je beton v stadiju razkroja, in sicer zaradi pronicača vode (ki se nabira za zidovjem) skozi zid. Analiza te vode je moral vsekakor izkazati betonu škodljive snovje. Da je pa beton prepričal vodo, je pač napaka, a karkoli jo je povzročilo, je v neposredni vzezi z betonom samim na sebi. V poštov prihajajo naslednji vzroki: slab cement; premala koločina cementa; nepravilno sorazmerje velikosti pečenih žarnih betonskih mešanic primešanega grameza, slab gramez, preveč pomešan s humusom ali ilovico; preveč tečok beton ali tudi premalo tlacen beton. Izmed vseh možnih vzrokov je prvi, slab cement, skoraj najmanj verjeten, spričo tega, da so

enak cement uporabljali pri trimoju, kjer je izvrsten beton; vsi drugi vzroki se pa zde enako verjetni. Beton je bil torej tako porozen, da ga je podzemna voda prepojila in inficirala ter povzročila njegovo razkrajanje.

ČE BI BETON NE BIL LUKNJČAST

Ce bi računali z betonom takšne kvalitete, namreč s tako porožnim, bi morali vsekakor mislit, kako bi onemogočili prenicanje vode skozi beton, bodisi, da bi zidovje omoteli z vodotesnimi cementnimi omotami na nabrežni strani ali kako drugače; sicer bi pa morala biti predpisana mešanica betona, ki bi bila v resnici vodotesna, da bi beton sam na sebi, brez omota, onemogočal pronicanje inficirane vode.

Ugotovljeno je bilo tudi, da se je omet (ali vodotesna betonska skorja) odločil od

betona, kjer se je pronicača voda ob mrazu ustavila.

ALI SE DA SE KAJ REŠITI?

Strokovnjaki bodo presojali, ali se da zaustaviti kemična infekcija betona ali ne, odnosno ali se da inficirane dele zidovja racionalno sanirati, bodisi s cementnim omotom na zadnji strani ali s kamnitimi oblogami, kar nekateri zagovarjajo z arhitektonsko stališčem.

Infekcija betona ob Krakovskem in Grudnovem nabrežju je tem bolj zanimiva, ker je analiza vode izza betonskih obrežnih zidov na drugih krajih pokazala bistveno enake kemične sestavine, kar pri »bolelem« zidovju, kakršne so betonu škodljive. Zato se vsiljuje zanimivo vprašanje, zakaj je podzemna voda vplivala tako pogumno samo na zidovje ob Grudnovem in Krakovskem nabrežju.

Vsekakor se obeta strokovnim krogom izredno zanimiv in poučen proces v zvezi z regulacijo Ljubljance. Zanimal pa bo tudi širše občinstvo, saj je regulacija Ljubljance bila cela desetletja predmet posebnega zanimanja mestčanov – in ne brez vzroka, ki je pa delo zahtevalo ogromne stroške in je služilo posrednim in neposrednim koristim Ljubljane.

Osterčev uspeh v Londonu

Na festivalu so izvajali njegovo skladbo „Mouvement symphonique“

Ljubljana, 24. avgusta
Predstavnik sodočne glasbe skladatelj Slavko Osterc je med redkimi našimi ustvarjalci, ki so se uveljavili v svetu s svojim umetniškim ustvarjanjem. Praski mesečnik za sodočno glasbo »Rhythmus« poroča v zadnji številki o Osterčevem

je predstavila v ekstremnimi novostmi v kompoziciji. Izvajali so dela 30 modernih komponistov iz vsega sveta, na prvo mesto glede na uspeh in kvaliteto je kritika postavila skladatelja Weberna, zastopnika Schönb ergove šole, na drugo mesto pa Slavka Osterca iz Jirakovske šole. Na tretjem mestu omenjena kritika skladatelja Křeneka iz Schreckerjeve šole, na četrto pa Hindemitha in Seklesove šole, v kateri se je učil tudi naš dr. Švara.

Na festivalu so predvajali Osterčev skladbo »Mouvement symphonique«, ki je komponirana v netematičnem slogu, to je brez ponavljanja. Doseglja je velik učinek tudi z instrumentacijo, zlasti s komorno uporabo treh solističnih instrumentov, in sicer klavirja, harfe in saksofona.

Dirigiral je delo znani angleški dirigent Clarence Raybould, sodelovala je britanska pianistica Liza Fuxova. Osterčeva skladba »Mouvement symphonique« je bila prvič na programu v Pragi l. 1936 ob priliku narodnega praznika dne 1. decembra. Tedaj jo je dirigiral ravnatelj naše opere g. Mirk Polič, ki je bil pripravljen dirigirati delo tudi na festivalu v Londonu, pa ni dobil podpore, ki mu je bila obljubljena.

Na festivalu je sodelovala tudi Zlata Gjungjenac, ki je pela pasmi Vojsilava Vučkovića iz Beograda. Kritika ji je izrekla vso pohvalo. Predvsem ji je priznala izredno sposobnost za vzbujanje v primerno umetniško prednaranje najmodernejšega glasbenega sloga. Osterčev skladbo je izvajala BBC orkester, to je orkester British Broadcasting Corporation.

uspehu na mednarodnem festivalu sodočne glasbe v Londonu, na katerem je z uspehom sodelovala tudi bivša primadonna ljubljanske opere ga. Zlata Gjungjenac.

Zanimivo je, da je bila na festivalu v Londonu mednarodna publika posebno navedena za najmodernejšo glasbo, ki se

Ibn Saud — arabski Napoleon

Najbrž mu lebdi pred očmi združitev vseh Arabcev v eni državi

V dneh, ko se odloča usoda Palestine, se obrača zanimanje političnega sveta v Angležiji na obiske, od katerih si angleški politiki mnogo obetajo. Uporniki v Palestini imajo premalo denarja in prizadevajo si zbrati sredstva iz ostalega mohamedanskog sveta. Z druge strani se pa širi med zidovskim prebivalstvom geslo, da si lahko zidovje pribore pravico do domovine v Palestini sami z lastnimi močmi in z oроzjem v rokah. Tako se sovraščajo na obe straneh vedno bolj neti. V London je prispel oni dan hedžaski emir Ibn Saud, kronani princ in bodoči vladar najmočnejše arabske države, najozjibnejši sotrudnik in pooblaščeni zastopnik predstavnika arabskega sveta Abdula Aziza III., kralja Hedžaza, Nedžda, El Hase, Azira in Šamara, gospodarja in čuvanja mohamedanskih svetih mest Mekke in Medine.

Emigrant ustavlavlja mogično državo

Abdul Aziz ibn Abdulrahman ibn Feisal ibn Saud, sedanji gospodar skoraj vsega Arabskega polotoka, v mladih letih ni imel svojih poti posute z rožicami. Sin nedžaskoga emirja je bil vrgjen skor izključen v vojaških taboriščih. Njegov oče, vladar napol divjega plemena, je bil skoraj

nepretrgoma na bojem polju. Kot 7-letni deček je bil Abdul prvč v bitki, privezen k torbi odtevoga sedja. Ko mu je bilo 9 let, se je polastil s pomočjo Turkov Nedžda, zadnjega ostanke močne pradevodske države, Abd el Aziz ibn Rasid. 9-letni deček je šel z očetom v izgnanstvo in še v krsej male državice na obali El Kuvejtja. Njegovo mater in sestra je dal zmagovalec za ženi sužnjem in Afrike. To je bilo največje počitanje, kar more zadeti mohamedana.

Abdul Aziz ni pozabil nanj. Leta 1902 je skrival krenil s 700 konjeniki iz Kuvejtja in Šamara v prestolnico svojih predhodnikov es Raida, kjer je razpostavil svoje ljudi, vdrli z njimi v harem močne svoje sestre Nur, bivšega sužnjega, pozne osvojenega in povisanega v emira. Osvobodil je sestro, palčao pa začgal. To je bil signal za naskok na es Raida. Kmalu potem je bil Ibn Saud gospodar Nedžda. Postati bil moral vazal Turčije, toda, že l. 1913 je napadel el-Has, turško province pri Perzijskem zalivu, in jo priključil svoji državi. Računal je s tiso podporo Angležev, za kar se jim je oddolžil s podporo med svetovno vojno. Pridobil si je zaupanje angleške tajne službe in njenega predstavnika v Arabiji, sira Johna Philbyja, ki je še zdaj njegov svetovalec. Ta Anglež je

zadolbil na beton.

Skupina je se tiso pogovarjala. S plesiča pod drevjem so se razlegali hreščci zvoki klarinetov.

V enem kotu balustrade, daleč od visoke družbe

in njenega kramljanja, ki ga je razburjalo, je stal sanjal, naslonjen na ograjo Peter. Oči je imel uprete v luči parka, videl jih pa ni. Misil je na svoje unitečne sanje. Nekogar drugega je ljubila Mihelina in ta mož jo bo čez nekaj ur odpeljal, srečen, zmagoslaven. Silna bolest mu je prešinila srce. Življenje se mu je gnusilo, ljudi je sovražili. Kaj bo zdaj z njim? Njegovo življenje je uničeno: srce, kakor njegovo, se ne zna dati dvakrat, a Mihelina podoba je bila vtičnjena vanj tako globoko, da je bil močno nikoli več izbrisati iz njega.

Cemu si je toliko prizadeval, da bi prehitel druge? Prišel je lep mladenič brez vsake notranje vrednosti in Mihelina odhaja z njim. Vse je končano.

In Peter se je vpraševal, da li ni vzel življenja od napadne strani in da li niso puhloglav, leni razuzdanci pametnejši od njega.

Predvsi vse življenje v napornem delu, utrujati duha z neprestanimi iskanjem tistega »zakaj« velikih problemov, vse to je samo zato, da bi na staru leta ne dosegel drugega zadočenja, razen pravice.

Tisti, ki se love samo za srečo in uživanjem,

epikurejci, ki odklanajo vsako skrb, vsak trud in

zavrstajo samo za svojo udobnost, tisti, ki hočejo sa-

prestopil v islamsko vero in dobil ime Mohamed Abdellah Fibi. Angleškega protektora pa ni sprejel. Po vojni se je l. 1920 polastil emirata Šamara, l. 1921 Džube, l. 1924 pa Hedžaza z Mekko in Medina, od koder je pregnal varovanca Andrejev Alja, brata traškega in zajordanskega kralja.

Tanki in letala v vojni beduinov

Zadnje pribrežišče Alja, pristaniško mesto Džedach, je zavzel neposredno pod kraljiči topov z angleških in italijanskih vojnih ladij, še predno so se velesile odločile za posredovanje. Njegova država je merala potem že 1.500.000 km². Števa je sicer samo pol drugi milijon prebivalcev, zato je bila pa močna po svojem strategičnem položaju in armadi izvežbanih vojakov, ki za njihovo oborožitev in opremo ibn Saud ni štel denarja. Poleg Allaha se zanaša ibn Saud samo na strojnike, topove, oklopne avtomobile in letala. Gospodarsko je osigural ibn Saud svoje državo v vključi-

Dvoženstvo s papežem dovoljenjem

Ali se sme kristjanka poročiti z moškim danonam? Ta problem je moral rešiti papež, ko je zaprosila grofica Apponyjeva za dovoljenje, da bi se smela poročiti z albanskim kraljem. Problem je bil dokaj težaven, kajti dobra polovica Albanije je mohamedanske vere kakor tudi njihov kralj, in ljudje bi utegnili godrnati, če bi se kraljci otroci vzgajali v rimsko-katoliški veri. Stvar je bila pa vsaj v enem pogledu enostavna. V Albaniji ne poznamo poligamije in zato papežev odločitev pa je bila težka, kakor odločitev papeža Gregorija IX. pred 700 leti.

Takrat je zaprosil nemški plemič Ernst von Gleichen za dovoljenje, da bi smel imeti dve ženi, eno belo, drugo pa črno. Ko je bil m. d. križarski vojaci prijet, se mu je posredilo končno ujiti s posredovanjem biskupa svojega ječarja. Zelige. Mislec, da je njegova nemška žena že mrtva, ji je obljubil zakon. Ko sta se pa že hotela poročiti, je Gleichen zvedel, da njegova prva žena še živi. Odpeljal je Zeligo v Nemčijo, jo predstavil grofici in ji pojasnil položaj. K sreči grofica ni vzel eti stvari tako resno, kakor je bil. Dejala je, da se mora pač z Zeligo oženiti, če ji je zakon obljubil.

Vsi trije so odpotovali v Rim, kjer je Ottilia von Gleichen prošla papeža, naj dovoli njenemu možu vzeti Zeligo za drugo ženo. Po dolgem razmisljanju ju je papež blagoslovil in dovolil, da sta se poročila, in nemški plemič je s svojima dve ženama mirno in srečno živel do smrti.

Človeško življenje

Francoska ladja »Normandie« je odpula oni dan iz angleškega Southamptona proti New Yorku, ko je na krovu težko zbolel neki potnik. Perforacija želoda, nujno potrebno operacija, ki pa ni bila mogoča v ladjišču bolniči. Kapitan pa dolgo razmišljal in ker ni mogel nazaj v angleško pristanišče, kamor bi orjaška ladja ne priplula zaradi o